

preïvol, menyscabar, menyscap, manyscapte, mancabar, menor, menre, mendre, Coma-Menre, menoret, menoressa, menorificar, minorar, minoració, minorista, minoratiu, minoriat, minoria, aminorar, minúscul, menut, poble menut, gent menuda, lletra menuda, a menut, a la menuda, per menut, els menuts, minuta, minutar, minuter, minuteria, minut, menú, minuet, menudall, menudalla, menuderia, menuder, menudència, menudància, menudesa, menudeig, menudejar, minúcies, menúcies, menunsias, minució, minuciositat,¹⁰ esmenussar, desmenuçar, esmenucar, esmenugar, minso, minçar, minsa, minvar, mirvar, birbar, bimbar, bri-bar, minguar, minva, mirva, minves de gener, minva d'agost, minvament, mirvament, minve, mirve, minvol, minvo, minvada, minvadet, mimbada, minvador, minvat, minvetat, minvós, minvell, bimbell, minvellar, minvassa, minves, minova, vinova, aminvar, aminves, aminvada, aminvador, aminvament, aminvant, aminverat, minfallada, menysfallir, manysfalliment, menovell, menuell, menull, menuel, manuelet, meniell, menell,²⁰ Manovella, merme, mirme, mermar, merma, mermament, disminuir, disminució, disminuïment, disminuït, diminut, comminuir, comminut, comminució, minuir, minució, minuent, miocèn, miocènic

Mequeri, V. maqueri Meoll, meolla, meollar, V. moll m.

MER, adj., pres del ll. *mērus* 'pur, sense mescla'. □ 1.ª doc.: com a terme legal, entorn de 1300 (*Conso-*³⁰ *lat* etc.).

A l'Edat Mitjana apareix sobretot com a qualificatiu d'*imperi* referent a la mena d'autoritat i facultat coercitiva que tenen el senyor i el jutge, normalment en la frase disjuntiva *mer e mixt imperi*; vegeu-ne diversos testimonis del S. XIV en els *DAG* i *AlcM*; per exemple en un doc. de 1385 (que potser és igual que el d'aquest mateix any en *AlcM*) presentat pels pagesos vigatans, de Sta. Eugènia i Vilalleons, al duc de Girona (FSolà, *Monografia Hist. de Puig-l'Agulla*, Vic⁴⁰ 1916, pp. 24-25).

Un plural *mers*, relatiu a certs drets que es devien, estava en ús en la terminologia andorrana, i sembla ser una substantivació del mateix mot (potser abreuja-ment d'una expressió com ara *mers drets* o *mers im-*⁴⁵ *peris*): «ipsos meros de valle Annorra» en un llegat que féu el Comte a la SdUrg. l'any 1090, al mateix temps que disposava «ut cartam donationis fecissemus» a Santa Maria de la «canonica» «de ipsis nostris mers» 'com diuen els pagesos' (*rustici homines*) de⁵⁰ totes les parròquies de la «val de Annorra», que aquests retenien injustament, perquè «exire debent prelibati mers --- quos suprascriptos mers --- habui de hominibus valle Annoriensis» (*BABL* II, 37, 38, 39).

Amb ús general *mer* apareix en Ausiàs aplicat a⁵⁵ allò que no és més que plaer: «Déu l'esperit de gran favor abasta: / en mers delits passions no-l congonen / --» (LXXXVII, 20.2).

DERIV.: *Esmerar* en cat. antic, provençalisme poètic, de l'oc. *esmerar* «épurer, affiner, perfectionner», en⁶⁰

alguns poetes nostres dels Ss. XIII-XV, i també com a terme de l'elaboració de metalls; modernament *esmerar-se* és un castellanisme intolerable per 'posar esment, esforçar-se, escarrassar-se'.

CPT.: *Merament* [«purament, sense mescla», Laca-valleria], i en estil doctrinal o abstracte 'únicament, solament'.

Meracde, V. *maragda*

MERALGIA, compost savi del gr. *μηρός* 'cuixa' amb *ἄλγος* 'dolor'. □ 1.ª doc.: *DFa*.

Altre compost de *μηρός*: +*meromorf*, -*morfa* (addició de Fontserè al seu *DOrt.*, imagino com a nom d'un núvol infundibuliforme, d'aparença semblant a una cuixa).

Merament, V. *mer* *Merarxia*, V. *melangia* (MELAN-) *Meravella*, *meravellador*, *meravellar*, *meravel·lera*, *meravellós*, V. *mirar* *Mercadal*, *mercadant*, *mercadejar*, *mercader*, *mercaderer*, *mercadererjar*, *mercaderia*, *mercador*, *mercaderia*, V. *mercè*

Balances mercals, mala grafia per *marcals*, derivat de²⁵ *marc* 'unitat de pes', com ja ho mostra el context del doc. de 1585 (*AlcM*), on són definides segons el pes en marcs (*AlcM*).

Mercancia, castellanisme per *mercaderia*.

Mercansó, nom d'un ballet que fan els cossiers. Origen desconegut, potser mossàrab com ho són *cossier*, *mateixa*, *copeo* i altres noms de balls mallorquins. Cf. port. *marcação* 'acció de marcar el bestiar', cast. *marcación*; o (tenint en compte que l'àrab altera en *q* la *g* llatina), cf. port. *merganso*, cast. *mergánsar* nom d'un ocell palmípede 'Mergus serrator' (de MERGUS + AN-SAR)²

Mercant, *mercantia*, *mercantil*, *mercantilisme*, *mercantivol*, V. *mercè*

MERCAPTAN, compost savi per abreviació del ll. *mercurium captans* 'el qui cerca o captura mercuri': el principal mercaptan, l'etílic (C₂H₅SH), i altres del seu grup, tenen la propietat de substituir fàcilment llur hidrogen per mercuri, formant compostos anomenats +*mercàptids* [un i altre mot, 1868, *SLiCosta*; Webster-Merriam].

Mercar, *mercat*, V. *mercè*

MERCÈ, descendent mig-savi del ll. *merces*, -*ēdis*, 'paga, recompensa', derivat de *merx*, *mercis*, 'mercadèria'. □ 1.ª doc.: *Homilies*.

Freqüentíssim des dels orígens literaris en l'acc. fonamental de 'benefici graciós, acte de benvolença que algú fa'; en particular en el terreny religiós: «aquest ceg --- començà a cridar --- Jhesu --- fil de David, *mercé* ajes a mi!», «--- *mercé* ajes de mi», «N. S. li ac *mercé*», «--- li clamà *mercé*», *Homilies*, 3v18, 3v20, 4r18, 4r19; «eren a casa d'En R. de S., e jo que-i fui ab